

1897-05-02

OPHAVSPERSON/NØGLEPERSON

Niels Vinding Dorph

FAKTA

Dokumenttype:
Avisartikel

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Politikens arkiv

Emneord:
Ny Carlsberg Glyptotek

DOKUMENTINDHOLD

N.V. Dorphs meget kritiske anmeldelse af Glyptotekets arkitektur bragt i Politiken dagen efter Glyptotekets indvielse.

TRANSSKRIFTION

En Mand og hans Værk

Da Brygger Carl Jacobsen i Gaar besteg Talerstolen i den festlig lyse Søjlesal - den internationale Udstillings prægtige Foyer - gennem hvis dæmpede Loftsruder Solen spillede og gød flatterende Glans ud over den mægtige Forsamling af alt hvad Kjøbenhavn ejer af Rang og Indflydelse - maa Øjeblikket have været stort for ham.

Det mærkedes af alle Tilstedeværende, at denne Mand kendte sin Betydning og var stolt af den.

Og unægteligt! Brygger Jacobsen er i vore Forhold en stor Mand. Han er med sine Fejl, som ikke er smaa, og med sine Fortrin, som er ikke mindre, en Personlighed, der aftvinger Respekt, som tillige tvinger til den højeste Agtpaagivenhed. Med hans enorme Midler og utrættelige Redebonhed bliver hans gode Gerninger - ligesaa store i Forholdene, som Manglerne ved dem bliver Betydningsfulde. - Dette maa ikke lades ude af Betragtning.

Og Brygger Jacobsen talte i Gaar med den myndige Selvbevidsthed, som Forståelsen af egen Værdi giver. Denne Brygger og kongelige Mæcenat en "Borgerfyrste" af Rang med Renæssancens og med samme Selvherskervilje som disse, talte uden Blu stærke og rosende Ord om sit Værks Fortræffelighed. Det følte dog ikke anmassende. Denne Mand maatte tale saaledes, han har Ret til det, som vist Gaven han skænker - Glyptotekets Skatte - er den største, vor By har modtaget siden Thorvaldsen gav sin.

Men Rammen om disse Ypperligheder, Huset, der rummer dem, er ikke den værdige Indfatning, som de vel kunde have fortjent.

Festkantate-Poeten har Uret, naar han kalder det "Et Kunstens Tempel... roligt i Virkning, ædelt og dog strængt".

Ja, det er maaske tænkt saaledes, Ævnen har saa svigtet i Udførelsen.

Men alle vi, for hvem dette er en Sorg, netop fordi vi paaskønner den hele Plans storladne Karakter, kan ikke andet end dybt beklage den Mangel i Giverens Kunstgreb, der har ført til, at dette prunkende "Tempel" er antaget - ja antaget med Entusiasme - som Glyptotekets fremtidige Hjem; thi Ydre og Indre staar her i et Misforhold, som, i Betragtning af Bygningens Øjemed, maa virke dobbelt uharmonisk.

Glyptotekets Ydre vil være kendt af alle Københavnerne. Indtrykket, det giver, er hverken ædelt eller strængt. Mange fortræffelige Enkeltheder sammenført til et Hele, der netop savner arkitektonisk Helhed og sand Festivitas. Alene den gennemførte røde Farve - der i sig ikke er køn - virker ubehagelig. En besynderlig Planløshed i Detaillerne,

som de altfor rummelige Nischer i hvilke de store Skulpturgrupper ganske forsvinder, vil falde i Øjnene ved den flygtigste Betragtning. En Svaghedsaand præger Bygningsværkets hele kunstneriske Holdning. Istedetfor rolig, monumental Hvile møder Øjet Uro og Smaalighed i alle Forhold. - Møbelarkitektur og ikke Bygningskunst.

Det Indre forbløffer ved sin kostbare Pragt, men trætter ved sin paatrængende Boudoirelegance. Der er dog i Forhallen med sine kannelerede Marmorpillere, de guldstraalende Kapitæler og Loftets gyldne á la grecque-Motiver, ikke liden festlig Virkning. Til en Teaterforhal vilde denne Dekoration passe som skabt!

Fra Vestibulen gaar Trappen tilhøjre og venstre ind i Glyptoteket i Stuen og op til Malerisamlingens Rum øverst.

Lysforholdene er i de første Sale fortræffelig. Vægfarven gennemgaaende godt valgt som Baggrund for de hvide Skulpturer. Men den malede Dekoration i den under Gesimsen løbende Frise stirrer med sine ubrudte Farver og prikkende pompeianske Komposition den Indtrædende imøde, hvor Sindet just skulde stemmes til uforstyrret Nyden. I de lange Sidesale tilfredsstillende Lysfordelingen ikke. Lyset kommer her ikke fra Loftet, men fra højtsiddende Vinduer paa den ene Længdevæg. Følgen deraf er, at de opstillede Værker under disse Vinduer kun opnaar Halvlys.

Loftet i disse Sale er udført i diskrete graa og hvidlige Farver med indlagte allegoriske Kompositioner i lavt Relief.

Fra Forhallen fører som sagt Trappen op til Malerisamlingen ovenpaa. Disse Trapper og deres Dekoration er det her, paa et for den skønne Kunst indviet Sted, en virkelig Lidelse at passere. Uden Hensyn til det anvendte Materiales overordentlige Kostbarhed og Skønhed i sig selv og til den udviste Flid og Kunstfærdighed i Udførelsen af Enkeltheder rammes man pinligt af den Mangel paa Smag og sund kunstnerisk Takt, der præger Arbejdets Helhed, dets ledende Tanke. Pyntet og spinkel, sødlig og banal er denne Dekoration, der bl.a. tjener som Ramme om de smukke, beskedne, grundærlige Billeder af ældre dansk Kunst, der er Rummenes Indhold.

Den store Simpelhed, som er deres Væsensmærke, forliger sig saare slet med Indfatningens galante Overflødighed!

-- Hvad her er sagt, er det første Indtryks Resultat - det første Indtryk, som plejer at være ret sikkert i sin Fornemmelser.

Pladsen tillader ikke at komme nærmere ind paa Enkeltheder, hvad vel ogsaa turde være unødvendigt. Vi har kun i kort Omrids villet give Misfornøjelsen med den ny Glyptoteksbygning Udtryk og frendrage de Punkter, der synes os at være Arbejdets saarbareste. Fejlene lader sig nu ikke ændre. Bygningen ligger der, og vi maa vænne os til den, som den er, som til saa meget andet. Men den Tak, Kunstens Venner i Danmark af et fuldt Hjerte yder Brygger Jacobsen for hans Gave, vil forbitres under det Tryk af Ubehag som dette "Kunsttempels" overdaadige Mangelfuldhed vil sprede i Sindene.

N.V. Dorph.

En Mand og hans Værk.

Da Brygger Carl Jacobsen i Gaar besteg Talerstolen i den festlig lyse Søjlesal — den internationale Udstillings prægtige Foyer — gennem hvis dæmmede Loftstader Solen spillede og god flatterende Glans ud over den mægtige Forsamling af alt hvad Kjøbenhavn ejer af Rang og Indflydelse — maa Øjeblikket have været stort for ham.

Det mærkedes af alle Tilstedeværende, at denne Mand kendte sin Betydning og var stolt af den.

Og unægteligt! Brygger Jacobsen er i vore Forhold en stor Mand. Han er med sine Fejl, som ikke er smaa, og med sine Fortrin, som er ikke mindre, en Personlighed, der aftringer Respekt, som tillige tvinger til den højeste Agtpaagivenhed. Med hans enorme Midler og utrættelige Redebonhed bliver hans gode Gærninger grandiose — ligesaa store i Forholdene, som Manglerne ved dem bliver betydningsfulde. — Dette maa ikke lades ude af Betragtning.

Og Brygger Jacobsen talte i Gaar med den myndige Selvbevidsthed, som Forstaaelsen af egen Værdi giver. Denne Brygger og kongelige Mæccenas, en „Borgerlystet“ af Rang med Renaissance og med samme Selvherkersvilje som disse, talte uden Bis stærke og rosende Ord om sit Værks Fortræffelighed. Det føltes dog ikke anmassende. Denne Mand maatte tale saaledes. han har Ret til det, saa vist som Gaven han skænker — Glyptotekets Skatte — er den største, vor By har modtaget, siden Thorvaldsen gav sin.

Men Rammen om disse Ypperligheder, Huset, der rummer dem, er ikke den værdige Indfatning, som de vel kunde have fortjent.

Festkantate-Poeten har Uret, naar han kalder det.

„Et Kunstens Tempel . . . roligt i Virkning, sødelt og dog strengt.“

Ja, det er maaske tænkt saaledes. Ævnen har saa sviget i Udførelsen. Men alle vi, for hvem dette er en Sorg netop fordi vi paaskønner den hele Plans stolthed Karakter, kan ikke andet end dybt beklage den Mangel i Giverens Kunstbegreb, der har ført til, at dette prunkende „Tempel“ er antaget — ja, antaget med Entusiasme — som Glyptotekets fremtidige Hjem; thi Ydre og Indre staar her i et Misforhold, som i Betragtning af Bygningens Øjemed, maa virke dobbelt uharmonisk.

Glyptotekets Ydre vil være kendt af alle Kjøbenhavnere. Indtrykket, det giver, er hverken sødelt eller stærkt. Mange fortræffelige Enkeltheder sammenført til et Hele, der netop savner arkitektonisk Helhed og sand Festivitas. Alene den gennemførte røde Farve — der i sig ikke er køn — virker ubehagelig. En besynderlig Planløshed i Detaillering,

som de altfor rummelige Nischer, i hvilke de store Skulpturgupper ganske forvinder, vil falde i Øjnene ved den flygtigste Betragtning. En Sregbedsaand præger Bygningsværkets hele kunstneriske Holdning.

Istedetfor rolig, monumental Hvile møder Øjet Uro og Smaaagtighed i alle Forhold. — Møbelarkitektur og ikke Bygningskunst.

Det Indre forbløffer ved sin kostbare Pragt, men trætter ved sin paatrængende Bauloistrelighe. Der er dog i Forhallen med sine kanellerede Marasorpillere, de guldstraalende Kapitæler og Loftets gyldne à la grecque-Motiver, ikke liden festlig Virkning. Til en Testerforhal vilde denne Dekoration passe som skabt!

Fra Vestibulen gaar Trappen til højre og venstre ind i Glyptoteket i Stuen og op til Malerisamlingens Rum overst.

Lysforholdene er i de første Sale fortræffelig Væglarven gennemgaaende godt valgt som Baggrund for de hvide Skulpturer. Men den malede Dekoration i den under Gesimsen løbende Frise stirrer med sine ubrudte Farver og prikkede pompejanske Komposition den Indtrædende imøde, hvor Sindet just skulde stemmes til uforstyrret Nyden. I de lange Sidesale tilfredsstillende Lysfordelingen ikke. Lyset kommer her ikke fra Loftet, men fra højsiddende Vinduer paa den ene Længdevæg. Følgen deraf er, at de opstillede Værker under disse Vinduer kun opnaar Halvlys.

Loftet i disse Sale er udført i diskrete graa og hvidlige Farver med indlagte allegoriske Kompositioner i lavt Relief.

Fra Forhallen fører som sagt Trappen op til Malerisamlingen ovenpaa. Disse Trapper og deres Dekoration er det her, paa et for den skønne Kunst indviet Sted, en virkelig Lidelse at passere. Uden Hensyn til det anvendte Materialers overordnede Kostbarhed og Skønhed i sig selv og til den udviste Flid og Kunstfærdighed i Udførelsen af Enkeltheder rammes man piuligt af den Mangel paa Smag og sand kunstnerisk Takt, der præger Arbejdets Helhed, dets ledende Tanke. Fyntet og spinkel, sødlig og banal er denne Dekoration, der bl. a. tjener som Ramme om de smukke, beskedne, grunderlige Billeder af ældre dansk Kunst, der er Rammenes Indhold.

Den store Sæmpelhed, som er deres Væsenmærke, forliger sig saare slet med Indfatningens galante Overflodighed!

— Hvad her er sagt, er det første Indtryk Resultat — det første Indtryk, som plejer at være ret sikkert i sine Fornemmelser.

Pladsen tillader ikke at komme nærmere ind paa Enkeltheder, hvad vel ogsaa turde være usensvendigt. Vi har kun i kort Omrids villet give Misfornøjelsen med den ny Glyptoteksbygning Udtryk og fremdrage de Punkter, der synes os at være Arbejdets saarbareste.

Følelsen lader sig nu ikke ændre. Bygningen ligger der, og vi maa vænne os til den, som den er, som til saa meget andet. Men den Tak, Kunstens Venner i Danmark af et fuldt Hjerte yder Brygger Jacobsen for hans Gave, vil forbitres under det Tryk af Ubethag, som dette „Kunsttempel“ overdaadige Mangelfuldhed vil sprede i Sindene.

N. V. Daryh.

Dag til Dag

Temperaturer.

Matten til i Gaar var det 7°, Grads Varme, i Gaar Morges var det 0°, Grads Varme, og opad Dagens steg Temperaturer yderligere til 12 Graders Varme.